

Pindala- ja loomatoetused 2023–2027 mahelooma- kasvatajale

Teabeleht I OSA

Teabeleht annab ülevaate loomakasvatusega seotud toetustest, mida maheloomakasvatajad taotlema saavad

Kõikide pindala- ja loomatoetuste taotlemise alusdokument on „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027”, lühemalt ÜPP strateegiakava www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027 ja selle alusel vastuvõetud õigusaktid. Vajadusel tehakse strateegiakavasse kord aastas muudatusi.

ÜPP strateegiakava toetused jagunevad otsetoetusteks (I sammas) ja maaelu toetusteks (II sammas). Sellel perioodil on mitmed varem MAK 2014–2020 raames makstud 5-aastaste kohustustega toetused 1-aastaste kohustustega, k.a mahetootmise toetused.

Iga toetuse nõudeid reguleerib täiendavalt vastava toetuse määrus, mille tõlgendamisel on abiks määruse seletuskiri. Iga toetusega seotud õigusaktid on ära toodud PRIA kodulehel vastava toetuse kirjelduse juures. Toetuste määrad võivad vähesel määral strateegiakava kehtimise perioodil muutuda, sellepärast on oluline vaadata kehtivaid määraseid (valige õigusakti lahti tehes paremast nurgast variant „hetkel kehtiv“).

Kogu pindala- ja loomatoetuste taotlemist puudutav ajakohastatud info on leitav [PRIA kodulehelt](#).

Maheloomakasvatajatele suunatud teabeleht koosneb kahest osast. Esimeses osas on nende toetuste lühitutvustus, mis peaksid olema sobivad laiemale taotlejate ringile (loomakasvatuse otsetoetused, pindalapõhised otsetoetused, mahetoetused) ja teises osas spetsiifilisemad toetused (pärandniitude hooldamise, väärtuslike püsirohmaade säilitamise, ohustatud tõugu looma pidamise ja mesilaspere toetus).

Iga toetuse juures tuleb vaadata, kas ettevõtte saab seda oma tootmistüüpi, olemasolevaid loomi ja maakasutust arvestades taotlema või mitte.

Kõikide allpool kirjeldatud ÜPP strateegiakava pindala- ja loomatoetuste puhul tuleb järgida tingimuslikkuse nõudeid. Lühike ülevaade loomakasvatusega otsesemalt seotud tingimuslikkuse nõuetest on toodud [teabelehe esimese osa lõpus](#), täpsemalt saab nende nõuete kohta lugeda väljaandest „Tingimuslikkus 2023“. Tingimuslikkuse nõuete rikkumine toob kaasa selle, et vähendatakse kõiki tingimuslikkuse nõuete täitmisega seotud toetusi.

Kui ettevõttes tegeletakse lisaks loomakasvatusele ka põllu- või aianduskultuuride kasvatamisega, siis nende valdkondade toetuste kohta vaadake infot [PRIA kodulehelt](#):

Tootmisega seotud toetused (1-aastased kohustused):

- [Tera- ja kaunvilja kasvatamise otsetoetus \(TVK\)](#)
- [Puu- ja köögivilja ning marjakultuuride kasvatamise otsetoetus \(PKV\)](#)
- [Seemnekartuli kasvatamise otsetoetus \(SKT\)](#)

Ökokavade toetused (1-aastased kohustused):

- [Keskkonnasõbraliku majandamise toetus \(KSM\)](#)
- [Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus \(ÖST\)](#)
- [Ökoalade toetus \(ÖKO\)](#)
- [Mesilaste korjeala toetus \(MESI\)](#)

Maaeluarengu toetused (5-aastased kohustused)

- Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)
- Põhjavee kaitse toetus (PÕHJAVESI) ja Pinnavee kaitse toetus (PINNAVESI)
- Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT)

Teabelehe I osas leiate järgmiste toetuste lühiülevaate:

Maheloomakasvatajaid puudutavad ÜPP strateegiakava otsetoetused

Tootmisega seotud loomakasvatustoetused (1-aastased kohustused)

Taotlemine 2. märtsist 15. aprillini

- Piimalehma kasvatamise otsetoetus (PTK)
- Ammlehma kasvatamise otsetoetus (ATK)
- Ute ja kitse kasvatamise otsetoetus (UTK)

Üldised pindalatoetused (1-aastased kohustused)

Taotlemine 2. maist 15. juunini

- Põhisissetulekutoetus (PST)
- Ümberjaotav toetus (ÜJT)
- Noore põllumajandustootja pindalapõhine toetus (NPT)

Mahetootmise toetused (1-aastased kohustused)

Taotlemine 2. maist 15. juunini

- Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus (MAHE)
- Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHEL)

Teabelehe II osas leiate järgmiste toetuste lühiülevaate:

Maaeluarengu toetused (5-aastased kohustused)

Taotlemine 2. maist 15. juunini

- Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL)
- Pärandniidu hooldamise toetus (NIIT)
- Väärtusliku püsirohuma säilitamise toetus (VPR) – NB! Taotlelda saab alates 2024. a

Mesilaspere toetus (1-aastane kohustus), rahastatakse Eesti riigi eelarvest. Taotlemine

1. maist 10. maini

- Mesilaspere toetus (TARU)

NB!

ÜPP strateegiakava I samba toetuste puhul, kus on toodud toetuse ühikumäärade vahemik, jäävad **toetussummad** üldjuhul märgitud miinimumi ja maksimumi vahele, sõltudes konkreetse aasta toetusalusel loomade arvust/pinna suurusel. Teabelehe II osas kirjeldatud ÜPP strateegiakava II samba toetuste puhul (pärandniidu hooldamise, väärtusliku püsirohuma säilitamise ja ohustatud tõugude kasvatamise toetused) on toetuste ühikumääradeks konkreetsed summad, mitte vahemik. Kui plaanitud eelarvest ei jätku kõigi nõuetekohaste taotluste rahuldamiseks, siis võidakse toetust maksta ka alla minimaalse toetusmäära (I samba toetused) või alla toetusmäära (II samba toetused).

Ammlehma kasvatamise otsetoetus (ATK)

Toetusõiguslikud loomad:

- taotlemise aasta 2. märtsi seisuga taotleja nimele registreeritud ammlehmad ja vähemalt 8 kuu vanused ja vanemad lehmullikad, kes osalevad jõudluskontrollis ja kes on vähemalt 75% ühe lihase tõi veresusega. *Toetatakse kõrgema toetusmääraga ja ilma loomade maksimaalse arvu piiranguta;*
- taotlemise aasta 2. märtsi seisuga ammlehmad ja vähemalt 8 kuu vanused ja vanemad lehmullikad, kes ei osale jõudluskontrollis. *Toetussumma sõltub karja suurusest ja toetusaluste loomade arvule on piirang.*

Toetuse saamiseks peab taotleja kasvatama perioodi 02.03–09.09 igal päeval vähemalt 5 toetusõiguslikku looma.

Erand: Kui toetusõiguslike loomade arv väheneb vääramatu jõu tõttu kohustusliku pidamisperioodi ajal alla 5 looma ning seda kinnitab PPA või veterinaararsti tõend, siis säilib toetusõigus alles jäänud loomade eest.

Maksmise alus:

Põllumajandusloomade registri andmetel taotleja karjas olnud keskmine toetusõiguslike loomade arv taotlemise aasta perioodil 02.03–09.09. Toetusõiguslike loomade arv arvutatakse selle perioodi (192 päeva) aritmeetilise keskmisena.

Maksimaalselt saab toetust 200 ammlehma või vähemalt 8 kuu vanuse lehmullika eest, välja arvatud jõudluskontrollis olevad vähemalt 75% lihatõu veresusega ammlehmad/lehmullikad, kelle osas pole loomade arvu piirangut.

Toetuse ühikumäärad:

- Jõudluskontrollis olevate vähemalt 75% lihatõu veresusega ammlehmade ja vähemalt 8 kuu vanuste lehmullikate eest ca 132 €/loom (min 119 € ja max 145 €, koefitsient 1,1)
- Karjades, mis ei ole jõudluskontrollis:
 - kuni 100 ammlehma ja vähemalt 8 kuu vanuste lehmullikate eest ca 120 €/loom (min 108 € ja max 132 €; koefitsient 1);
 - 101–200 ammlehma ja vähemalt 8 kuu vanuste lehmullikate eest ca 55 € (min 49 € ja max 60 €, koefitsient 0,46).

Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt.

Näide 1. Taotlejal on perioodi 02.03 kuni 09.09 keskmisena 220 aberdiin-anguse tõugu ammlehma, kellest 65 on vähemalt 75% veresusega ja 155 alla 75% veresusega. Kari on jõudluskontrollis. Toetust makstakse 65 ammlehma eest koefitsiendiga 1,1. 100 looma kohta makstakse toetust koefitsiendiga 1 ja 55 looma kohta koefitsiendiga 0,46.

Näide 2. Ettevõtte ostab nuumamiseks vasikaid, karjas on 2. märtsi seisuga 20 vasikat ja viis vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat. Toetust makstakse viie lehmullika eest. Tootja on ATK toetuse õiguslik niikaua, kuni viis mullikat on karjas. Kui kasvõi üks neist müüakse perioodil 02.03-09.09 lihaks, siis toetusõigus kaob.

Kui aga nt üks viiest lehmullikast hakkab haiguse või vigastuse tõttu, loomade registris on märges „hukkunud“ või „hädapapp“ ja on olemas seda kinnitav veterinaararsti tõend, siis ATK toetusõigus säilib ja toetust makstakse lehmullikate keskmise arvu alusel.

Ute ja kitse kasvatamise otsetoetus (UTK)

Toetusõiguslikud loomad:

Uted ja emased kitsed, kes on identifitseeritud ja kantud põllumajandusloomade registrisse taotleja nimele. Toetuse saamiseks peab taotleja kasvatama perioodi 02.03–09.09 igal päeval kokku vähemalt 10 utte või emast kitse, kes olid 2. märtsi seisuga vähemalt 1 aasta vanused.

Erand: Kui toetusõiguslike loomade arv väheneb kohustusliku pidamisperioodi ajal alla 10 looma vääramatu jõu tõttu ning seda kinnitab PPA või veterinaararsti tõend, siis säilib toetusõigus allesjäänud loomade eest.

Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit on palunud muuta toetusõiguslike loomade vanust nii, et see oleks 2. märtsi seisuga kümme kuud, mitte üks aasta. Kas see muudatus sisse viiakse ja kui viiakse, siis mis ajal, ei olnud infolehe väljaandmise ajal veel teada.

Maksmise alus:

Põllumajandusloomade registri andmetel taotleja karjas olnud **keskmine toetusõiguslike loomade arv taotlemise aasta perioodil 02.03–09.09**. Toetusõiguslike loomade arv arvutatakse selle perioodi (192 päeva) aritmeetilise keskmisena.

Toetust makstakse kokku kuni 450 utte ja emase kitse eest.

Toetuse ühikumäär:

ca 28 €/loom (min 25 € ja max 31 €).

Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt.

Näide 1. Loomapidajal oli 2. märtsil karjas kuus vähemalt ühe aasta vanust utte ja neli vähemalt ühe aasta vanust emakitse. Ta sai taotleda UTK toetust, sest kokku oli olemas vähemalt 10 toetusõiguslikku looma. Ta peab arvestama, et toetusõiguslike loomade arv ei langeks 9. septembrini alla 10.

Näide 2. Loomapidajal oli 2. märtsi seisuga karjas 14 vähemalt ühe aasta vanust utte. Ta taotles UTK toetust 2. juulil murti neist kuus maha ja sellega kahanes toetusõiguslike loomade arv alla 10. Loomapidaja registreeris loomade hukkamise/hädatapmise PRIAs seitsme päeva jooksul ja talle makstakse toetust kohustusliku pidamisperioodi loomade aritmeetilise keskmise arvu järgi. Taotlejal peab olema veterinaararsti kirjalik kinnitus, mis kinnitab loomade hukkamist. Kui sama suure karja puhul oleks nt 2. juulil kuus utte müüdnud lihaks, siis loomakasvatajale UTK toetust ei makstaks, sest toetusõiguslike loomade arv langes kohustusliku pidamisperioodi jooksul alla 10.

Piimalehma kasvatamise otsetoetus (PTK)

Toetusõiguslikud loomad:

Piimalehmad, kes on identifitseeritud ja kantud põllumajandusloomade registrisse taotleja nimele. Toetuse saamiseks peab taotleja kasvatama **perioodi 02.03–09.09** igal päeval vähemalt **1 piimalehma**.

Maksmise alus:

Põllumajandusloomade registri andmetel taotleja karjas olnud **keskmise toetusõiguslike loomade arvu alusel taotlemise aasta perioodil 02.03–09.09**. Toetusõiguslike loomade arv arvutatakse selle perioodi (192 päeva) aritmeetilise keskmisena. Toetust makstakse kuni **270 piimalehma eest**.

Toetuse ühikumäärad:

- kuni 270 piimalehma kasvatavale taotlejale: **ca 320 €/loom** (min 288 € ja max 352 €, koefitsient 1). Kui loomade arv on osadel päevadel küll üle 270, kuid perioodi aritmeetiline keskmine on kuni 270, siis antakse toetust koefitsiendiga 1;
- üle 270 piimalehma kasvatavale taotlejale: kuni 270 piimalehma eest **160 €/loom** (min 144 € ja max 176 €, koefitsient 0,5).

[Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt.](#)

Põhississetulekutoetus (PST) ja ümberjaotav toetus (ÜJT)

Kes saab taotleda ja millisele maale:

Füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb **põllumajandusliku tegevusega ja vastab aktiivse põllumajandustootja nõuetele.**

Aktiivse põllumajandustootja definitsiooni vt määrusest.

Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllumajandustoodete tootmist ja põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Tootmiseks loetakse põllumajandustoodete tootmine, maaharimine (sh märgalaviljelus), tavapäraseid põllutööd ja saagikoristus, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine ning lühikese raieringiga madalmetsa kasvatamine. Põllumajandusmaa karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras hoidmise alla loetakse tegevusi, millega välditakse põllumajandusmaa võsastumist ja ebasoovitava taimestiku (takjas, ohakas, puju, putked) ulatuslikku levikut ning mis võimaldavad võtta maa järgmisel kasvuperioodil kasutusele ilma lisakuludeta. Tegevustega, mis välistavad ebasoovitava taimestiku ulatusliku leviku, tuleb tegeleda vähemalt igal teisel aastal. Põllumajanduslikus tegevuses tuleb kasutada kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid ja loomakasvatuse tehnoloogiaid.

Põhississetulekutoetust makstakse vähemalt 1 ha põllumajandusmaa kohta, millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega ja mida taotlejal on õigus kasutada 15. juuni seisuga. PST ja ÜJT toetust saab taotleda kasutuses oleva põllumajandusliku maa kohta (s.h pärandniidud). Põllu või pärandniidu pindala peab PST ja ÜJT taotlemiseks olema vähemalt **0,3 ha**. Kui samal põllumassiivil on kõrvuti mitu väikest põldu, mis kokku moodustavad vähemalt 0,3 ha suuruse ala, siis on ka see ala toetusõiguslik. Samuti on toetusõiguslikud EELIS infosüsteemi kantud kõrvuti asuvad pärandniidu alad, mis moodustavad kokku vähemalt 0,3 ha.

Ümberjaotavat toetust antakse taotlejale, kellele antakse samal kalendriaastal põhississetulekutoetust ja neid toetusi taotletakse koos. Selle toetuse eesmärk on suunata suurematelt põllumajandustootjalt teatud osa toetusest väiksema ja keskmise suurusega tootjatele. **Ümberjaotavat toetust antakse kuni 130 hektari põllumajandusmaa kohta.** Kui toetuse saaja põllumajandusmaa suurus on alla 10 hektari, on ÜJT ühikumäär väiksem.

Põld, millele toetusi saab taotleda, peab asuma põllumassiivil, mis on kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Toetusõiguslikud on ka Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) kantud pärandniidud. Oluline erinevus võrreldes eelmise toetuste perioodiga on see, et PST ja ÜJT makstakse sel perioodil igale taotleja kasutuses olevale pärandniidu hektarile, sõltumata sellest, kas ala on kaetud puudega või mitte. Toetuste taotlemisel tuleb PST toetust põllumassiividele ja pärandniitudele **eraldi taotleda**. Taotlejale on need nähtavad e-PRIA põldude haldamise teenuses, kus eraldi avanevad põldude ja niitude loetelud. MAK 2014–2020 perioodi mõiste „poollooduslik kooslus“ on asendunud sõnaga „pärandniit“.

Toetuse ühikumäärad:

Põhississetulekutoetus (PST) (alates 1 ha-st) ca **108€/ha** (min 97 €/ha ja max 119 €/ha)

Ümberjaotav toetus (ÜJT)

- Kui ettevõttel on üle 10 ha toetusõiguslikku maad, siis kuni 130 ha-ni: ca **23 €/ha** (min 21 €/ha ja max 26€/ha)
- Kui ettevõttel on alla 10 ha toetusõiguslikku maad: ca **10 €/ha** (min 9 €/ha ja max 11€/ha; kinnitatud ÜJT ühikumäär korrutatakse kordajaga 0,43)

NB! 130 hektarit ületava maa eest ÜJT toetust ei maksta

Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt.

Noore põllumajandustootja pindalapõhine toetus (NPT)

Kes saab taotleda ja millisele maale:

NPT toetust saab taotleda füüsiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik, kes **vastab aktiivse põllumajandustootja nõuetele ja kes taotleb PST toetust**. Toetuse taotlejale on sätestatud nõuded vanusele, eelnevale tegevusele ja haridusele/töökogemusele.

Noore põllumajandustootja toetust saab taotleda maksimaalselt viiel korral viie aasta jooksul alates esimesest NPT toetustaotluse esitamisest. Näiteks kui esimene NPT toetuse taotlemine toimus 2019. aastal, siis 2024. aastal ei ole enam võimalik seda toetust taotleda.

Vanus

NPT taotlemise kogu kalendriaasta jooksul peab taotleja olema kuni 40-aastane (k.a), s.h kõik äriühingu liikmed peavad olema kuni 40-aastased (k.a).

Nõuded eelnevale tegevusele

Taotleja saab olla isik, kes on esimest korda asunud tegelema põllumajandusega just selle isikuna, kellena ta NPT toetust taotleb. **Põllumajandusliku tegevusega ei tohi olla tegeletud rohkem kui 5 kalendriaastat enne esmakordset NPT toetuse taotlemist.**

Kui taotleja on varasemalt tegelenud põllumajandusliku tegevusega, kuid seejärel muutnud ettevõtlusvormi, siis hindab PRIA asjaolusid. Kui taotleja tegevust saab lugeda jätkamiseks, siis võetakse põllumajandusliku tegevuse algusaja määramisel arvesse tema varasema põllumajandusliku tegevuse kestus. Kui ettevõttes on mitu liiget, kes on ettevõttega liitunud erineval ajal, siis arvestatakse põllumajandusliku tegevuse algust selle liikme järgi, kes on kõige kauem põllumajandusega tegelenud.

Haridus ja töökogemus

Taotleja peab omama vähemalt üheaastast töökogemust põllumajanduse valdkonnas või põllumajandusalast haridust.

Põllumajandusalane haridus võib olla keskeriharidus, kõrgharidus või kutsevalifikatsiooni 4. tase põllumajandustootmise valdkonnas või Eesti hariduse infosüsteemis enne 2013. aasta 1. septembrit registreeritud õppekavale vastav põllumajandusalane kutsekeskharidus. Põllumajandusalane töökogemus võib olla ka põllumajandusliku hariduse omandamisel läbitud praktika.

Haridust või töökogemust tõendavad dokumendid tuleb esitada PRIAle hiljemalt 15. juuniks.

Toetuse ühikumäärad:

Ca 91 €/ha (min 82 €/ha ja max 100 €/ha). **NPT toetust makstakse kuni 100 hektari eest.** Toetust makstakse PST raames kindlakstehtud hektarite alusel.

[Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt](#)

Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus (MAHE)

Mahetoetused pole erinevalt MAK 2014-2020 perioodi toetustest enam 5-aastase kohustusega, vaid 1-aastasega. Lisaks on mahetoetuse saamise peamiseks nõudeks vaid tunnustatud mahetootjaks olemine (ehk mahepõllumajanduse nõuete täitmine), täiendavaid külvikorra, mullaproovide võtmise jm nõudeid enam pole. Põllu- või aianduskultuure kasvatavatel mahetootjatel on võimalik nüüd taotleda ka keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetust ja mitmed varem mahetoetuse nõuete all olnud nõuded on nüüd KSM toetuse nõueteks. Mahetaimekasvatuse ja -loomakasvatuse toetused on kaks erinevat toetust, kuid maheloomakasvatuse toetuse taotlemise eeltingimuseks on mahetaimekasvatuse toetuse taotlemine.

Kes saab taotleda ja millisele maale:

Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust (mahepõllumajandusega jätkamise toetust ja mahepõllumajandusele ülemineku toetust) makstakse tunnustatud mahetootjatele mahepõllumajanduslikus kasutuses oleva maa eest ühe kohustuseaasta kohta. Taotleja peab kogu kohustuseaasta jooksul täitma sellel maal mahepõllumajandusliku taimekasvatuse nõudeid.

Paljusid maheloomakasvatajaid puudutab mahetaimekasvatustoetustest vaid rohumaade toetus, mida makstakse üle 3-aasta vanuste rohumaade eest piisava loomkoormuse olemasolul.

Mahepõllumajandusega jätkamise toetust antakse:

- taotlejale, kelle ettevõtte on kogu kohustuseaasta kestel mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud või
- taotlejale, kes on alustanud üleminekut mahepõllumajanduslikule tootmisele, kuid kes ei vasta ülemineku toetuse nõuetele.

Umbes 10% suuremat mahepõllumajandusele ülemineku toetust antakse:

- mahepõllumajandusele üleminekut alustavale taotlejale kuni kahel aastal;
- kui ettevõtte toetusõiguslikust maast ei ole üleminekuaja läbinud maad rohkem kui 20%;
- kui taotleja ei ole varasematel aastatel mahetoetust taotlenud.

Täiendav nõue mahepõllumajandusele ülemineku toetuse taotlejale:

Mahepõllumajandusele ülemineku toetuse taotleja peab esmakordse toetuse taotlemise aasta 1. novembriks olema osalenud vähemalt kahel mahepõllumajandusliku tootmise algkoolitusel. Algkoolitustel ei pea osalema taotleja, kes on eelnenud 5 aasta jooksul kahel mahepõllumajanduse koolitusel osalenud.

Toetuse ühikumäärad:

- ca 132 €/ha (max 182 €/ha) teravilja, kaunvilja, õli- või kiukultuuri, rühvelkultuuri (v.a kartul), muu tehnilise kultuuri, kuni 3-aastase külvikorras oleva rohumaa ja põldtunnustatud heintaimede puhul;
- ca 300 €/ha (max 420 €/ha) kartuli, maasika, puuvilja- või marjakultuuri puhul;
- ca 300 €/ha (max 420 €/ha) kuni 5 ha ravim- või maitsetaimede puhul; 5 ha ületava pinna osas vähendatakse ühikumäära 55%;
- ca 800 €/ha (max 1120 €/ha) kuni 10 ha kõõgivilja puhul; 10 ha ületava pinna osas vähendatakse ühikumäära 83%;
- ca 25 €/ha (max 35 €/ha) üle 3-aastase rohumaa puhul, mille iga hektari kohta on taotlejal vähemalt 0,2 loomühikut (LÜ) mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid või kitsi;
- Erand mesinikele: ca 25 €/ha (max 35 €/ha) üle 3-aastase kuni ühe hektari suuruse rohumaa eest, kui taotlejal on vähemalt 5 mahepõllumajanduslikult peetavat mesilasperet. Kui taotlejaks on vähemalt 5 mesilasperega mesinik, siis antakse toetust kuni 1 ha rohumaa kohta ilma, et taotlejal peaks selle iga hektari kohta olema täidetud karjatatavate loomade loomkoormuse nõue (vähemalt 0,2 LÜ). Kui rohumaad on rohkem, siis tuleb 1 ha ületaval osal täita loomkoormuse nõuet või selle osa eest toetust ei saa.

Ühikumäära suurendatakse 20%, kui:

- põllumaal kasvatatakse põllumajanduskultuuri mahe- või üleminekuaja sertifitseeritud seemnest või mahepõllumajanduslikust heterogeensest paljundusmaterjalist.
- põllumaal kasvatatakse kartulit mahe- või üleminekuaja sertifitseeritud seemnekartulist.

Mahepõllumajandusele üleminekuaja toetuse puhul on kõik ühikumäärad 10% kõrgemad.

Üle 3-aastase rohumaa eest toetuse saamiseks vajalikku 0,2 LÜ/ha loomkoormust arvestatakse järgmiselt:

- Veiste, lammaste ja kitsede puhul võetakse arvesse kohustuseaasta põllumajandusloomade registrisse kantud loomade keskmine arv;
- Hobuste puhul võetakse arvesse mahepõllumajanduse registrisse kantud loomad, keda peetakse põllumajandusloomade registrisse kantud tegevuskohas;
- Koefitsiendid loomkoormuse arvutamiseks:
 - üle 24 kuu vanune veis, sh ammlahm, hobune – 1 LÜ
 - 6–24 kuu vanune veis – 0,6 LÜ
 - kuni 6 kuu vanune veis – 0,2 LÜ
 - üle 6 kuu vanune lammas või kits – 0,15 LÜ
 - kuni 6 kuu vanune lammas või kits – 0,05 LÜ

Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt

Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHEL)

Maheloomade kasvatamise eest toetuse maksimise põhimõtted ja toetusmäärad on sarnased MAK 2014-2020 perioodile. Erinevalt varasemast toetatakse alates 2023. a ka mahehobusekasvatust.

Toetusõiguslikud loomad:

Toetust antakse taotlejale, kelle ettevõttes peetakse **kogu kohustuseaasta jooksul mahepõllumajanduslikult veiseid, lambaid, kitsi, hobuseid, sigu, küülikuid, mesilasperesid või kodulinde** ning kellele antakse mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust.

Taotleja peab kogu kohustuseaasta jooksul täitma mahepõllumajanduslikul maal mahepõllumajandusliku taimekasvatuse nõudeid ning mahepõllumajanduslike loomade puhul mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõudeid.

Maksmise alus:

Veiste, lammaste ja kitsede puhul võetakse toetuse arvutamise aluseks kohustuseaastal põllumajandusloomade registris olevate maheloomade keskmine arv.

Hobuste puhul võetakse toetuse arvutamise aluseks kohustuseaastal peetavate loomade arv, kelle andmed on kantud mahepõllumajanduse registrisse.

Sigade, küülikute ja kodulindude puhul võetakse toetuse arvutamise aluseks taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal PTA poolt kindlaks tehtud loomade keskmine arv.

Kodulindude, sigade, küülikute ja mesilasperede puhul on kehtestatud minimaalne keskmine loomade arv, mille eest toetust makstakse:

- kalkun, hani, part, kanabroiler, pärnkana – 50 lindu
- munakana – 50 vähemalt 18 nädala vanust lindu

- vutt – 100 lindu
- siga – 5 siga
- küülik – 50 üle 4 kuu vanust küülikut
- mesilaspere – 5 peret

Toetuse määrad:

Toetust makstakse ühikumäära alusel, mis on **85 eurot**. Igale loomaliigile on kehtestatud koefitsient, millega see ühikumäär läbi korrutatakse.

Koefitsiendid ja arvestuslikud toetusmäärad:

- piimalehm – **314 €/loom** (koefitsient 3,7)
- ammalehm, üle 6 kuu vanune veis – **85 €/loom** (koefitsient 1,0)
- alla 6 kuu vanune veis – **17 €/loom** (koefitsient 0,2)
- vähemalt 6 kuu vanune hobune – **51 €/loom** (koefitsient 0,6)
- vähemalt 1 aasta vanune lammas – **25 €/loom** (koefitsient 0,6)
- vähemalt 6 kuu vanune kits – **25 €/loom** (koefitsient 0,6)
- emis või kult – **187 €/loom** (koefitsient 2,2)
- vähemalt 2 kuu vanune nuum- või noorsiga – **102 €/loom** (koefitsient 1,2)
- vähemalt 18 nädala vanune munakana ja teised kodulinnud – **6,8 €/lind** (koefitsient 0,08)
- vutt – **0,85 €/lind** (koefitsient 0,01)
- üle 4 kuu vanune küülik – **1,7 €/küülik** (koefitsient 0,02)
- mesilaspere – **40 €/pere** (koefitsient 0,47)

Vt toetuse tingimusi lähemalt PRIA veebilehelt

Tingimuslikkuse nõuded

Nõuetele vastavuse süsteem asendus alanud toetuste perioodil tingimuslikkusega. Nõuded on seotud toetusesaaja põllumajandusliku tegevuse ja kogu põllumajandusliku majapidamise maaga. Tingimuslikkuse nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide nende toetuste summat, millele tingimuslikkuse nõuded kehtivad. Tingimuslikkuse süsteem koosneb maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuetest (HPK) ja kohustuslikest majandamisnõuetest (KM).

NB! Vaata täpseid nõudeid Maaeluministri määrusest [Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustusliku majandamisnõuded](#) ja teabematerjalist [Tingimuslikkus 2023](#) (märts 2023 seisuga).

Allpool on nende **tingimuslikkuse nõuete loetelu, mis puudutavad otseselt loomakasvatajaid.** Kui loetelus olevate nõuete valdkond teid puudutab, siis vaadake viidatud määrusest ja trükisest täpsemalt järele.

Tingimuslikkuse nõuded, mis on seotud otseselt loomakasvatusega:

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded (HPK)

HPK 1. Püsirohumaat säilitamine

HPK 3. Põllumajandusmaal põhu, heina ja kulu põletamise keeld

HPK 9. Keskkonnatundliku püsirohumaat, pärandniidu ja väärusliku püsirohumaat uuendamise keeld

Kohustuslikud majandamisnõuded (KM)

KM 1.1 Veeloa kohustus, kui 1) pinnavett kulub enam kui 30 m³ ööpäevas ja 2) põhjavett kulub rohkem kui 150 m³ kuus või rohkem kui 10 m³ ööpäevas.

KM 1.2 sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 25 kg P aastas, s.h karjatamisel maha jääv fosfor.

KM 1.3; KM 2.6. Veehaarde sanitaarkaitse alal on karjatamine keelatud.

KM 1.4, KM 2.5. Salvkaevu, puurkaevu või puuraugu hooldusalal on karjatamine keelatud.

KM 1.5; KM 2.7. Põlluraamatu pidamine on kohustuslik.

KM 1.7; KM 2.9. Sõnnikut ei tohi laotada lumega kaetud, külmunud, üleujutatud ja liigniiskele maapinnale. Vedelsõnnikut ei tohi laotada perioodil 1.11–10.03. Tahe- ja sügavallapanusõnnikut ei tohi laotada perioodil 1.12–20.03.

KM 1.9. Loomapidaja kasutatava maa suurus peab vastama peetavate loomade arvule nii, et sõnnikuga antava P koormus ei ületaks norme.

KM 1.10; KM 2.11. Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 5 LÜ loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhooldla v sõnniku- ja virtsahoidla.

KM 1.11, KM 2.12. Nõuded sõnniku aunas hoidmisel.

KM 1.12; KM 2.14. Nõuded veekaitsevööndis karjatamisele.

KM 1.13; KM 2.15. Pinna- ja põhjavee saastamise vältimine põllumajandusloomade pidamisel välitingimustes.

KM 2.3 Nitraaditundlikult alal (NTA) on keelatud sõnniku hoidmine aunas.

KM 2.4 NTA-l on sõnnikuga lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 170 kg N aastas.

KM 2.10. NTA-l peab loomapidaja kasutatava maa suurus vastama peetavate loomade arvule nii, et sõnnikuga antava N koormus ei ületaks norme.

KM 2.13. NTA-l nõuded silo hoidmisele.

KM 3.1; KM 4.1. Kaitsealal või Natura 2000 püsielupaigas peab arvestama kaitse-eeskirjas toodud ajalise liikumispiiranguga ja ajalise piiranguga niitmisele.

KM 5. Erinevad nõuded toidu- ja söödaohutusele, s.h majandustegevuse teate esitamine sööda ladustamise, vedamise ja söötmise kohta (KM 5.9).

KM 6.1. Turustada ei tohi inimtoiduks loomi ja neilt pärit loomseid saadusi loomadelt, kellele on manustatud keelatud aineid ja ravimeid või kui loomaarsti poolt määratud ravimi keeluaeg ei ole möödas.

KM 6.2. Ravimite ja ravimsöötade kohta peab pidama arvestust.

KM 9. Loomade heaolu, vasikate pidamise miinimumnõuded.

KM 10. Loomade heaolu, sigade pidamise miinimumnõuded.

KM 11. 1. Loomade heaolu. Nõuded söödale ja joogiveele s.h eraldi nõuded veistele, vasikatele, sigadele, lammastele ja kitsetele. Nõuded loomapidamisehitistele- ja ruumidele, väliaedikutele ning varjumisvõimalustele karjamaal. Nõuded loomapidaja teadmistele ja oskustele ning loomade tervise ja heaolu kontrollimise sagedus.

MAHEPÕLLUMAJANDUSE KOOSTÖÖKOGU

Materjali koostas Mahepõllumajanduse Koostöökogu 2023. a Maeluministeriumi ja PRIA tellimusel.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toetas Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) „Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse valdkonnas“ raames.

Teabelehe koostamisel on kasutatud ÜPP strateegiakava 2023-2027, toetusi puudutavaid õigusakte ja seletuskirju, PRIA kodulehel olevat infot ja toetusi käsitlevaid ettekandeid.

NB! Teabelehe aluseks olnud õigusaktides võidakse teha muudatusi. Teabelehe väljaandja ei vastuta teabelehe info alusel tehtud otsuste eest.

Koostajad: Merit Mikk, Ell Sellis, Airi Vetemaa. Fotod: Merit Mikk, Airi Vetemaa, erakogu. Kujundus: Purk OÜ